

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku
a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní
politiky a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Martin Kuta, Daniel Volek

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
EU K PARLAMENTNÍM VOLBÁM V TURECKU _____	3
DALŠÍ KOLO JEDNÁNÍ SRBSKO–KOSOVO _____	4
ZÁVĚRY RADY K VÝVOJI V MAKEDONII _____	4
ČERNÁ HORA: OTEVŘENÍ DALŠÍCH KAPITOL _____	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	7
ESVČ K VÝVOJI NA VÝCHODNÍ UKRAJINĚ, NOVÝ PROGRAM PODPORY _____	7
UPLATŇOVÁNÍ SANKCÍ PROTI JEMENU _____	9
SPUŠTĚNÍ NÁMOŘNÍ MISE EU SBOP VE STŘEDOMOŘÍ _____	10
ZÁVĚRY RADY K LIBANONU _____	10
RADA K VOLBÁM V MYANMARU/ BARMĚ _____	11
ZÁVĚRY RADY KE STŘEDNÍ ASII _____	12
DOKUMENTY SZBP EU	13

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

EU K PARLAMENTNÍM VOLBÁM V TURECKU

Pozadí

Parlamentní volby v Turecku byly v souvislosti s loňskými prezidentskými volbami značně sledovány. První přímé prezidentské volby v roce 2014 potvrdily trend odklonu od sekulární povahy státu.¹ Prezidentem se stal dosavadní premiér a předseda Strany spravedlnosti a rozvoje (AKP) Recep Tayyip Erdogan. Strana AKP se profiluje jako konfesní strana.

Již po výhře v prezidentských volbách Erdogan prohlásil, že bude usilovat o ústavní reformu posílení postavení prezidenta v systému. Erdogan uvedl, že práce na nové ústavě s prvky prezidencialismu by měly začít ihned po parlamentních volbách. Podle něj je nová ústava nutná pro celkové posílení země (tzv. nové Turecko).² Mezi jednotlivými stranami ale už tehdy panovaly rozepře o posunu systému k prezidentskému uspořádání

Aktuálně

Volby do jediné komory tureckého parlamentu (Velké národní shromáždění Turecka) proběhly 7. června. Ve volbách uspěla strana AKP ziskem 40,87 % hlasů (258 křesel v parlamentu). Tento zisk straně neumožňuje přijmout změnu ústavy bez všelidového hlasování. K tomu by strana potřebovala 367 mandátů, zároveň strana sama nemůže vyhlásit referendum o změně ústavy (potřeba 330 mandátů). Na druhém místě se se ziskem 24,6 % hlasů umístila Republikánská lidová strana CHP, která nese kemalistický odkaz sekulárního Turecka. Na třetím místě se umístila nacionální Strana národní akce (MHP) se ziskem 16,3 %. Na čtvrtém místě se umístila prokurdská Demokratická lidová strana (HDP), která získala 13,1 % hlasů. Volební účast byla 86 % oprávněných voličů.³

K proběhlým volbám se vyjádřil za EU komisař pro politiku sousedství a rozšiřování Johannes Hahn a vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová.⁴ Hahn i Mogheriniová výsledky přivítali a zároveň vyzvali brzké ustavení nového parlamentu a s tím spojené sestavení vlády. Hahn a Mogheriniová vyzvali nově zvolenou politickou reprezentaci, aby pokračovala ve spolupráci s EU v oblastech, které jsou výhodné pro obě strany a jejich občany. Vysoká představitelka Mogheriniová dále uvedla, že představitelům politických stran vyjádřila podporu v dalším politickém jednání a že EU i nadále bude s novou tureckou vládou spolupracovat.⁵

¹ Přehled SZBP září 2014, [ZDE](#).

² Reuters.com: Turkey's Erdogan says new constitution priority after 2015 election, 1. 10. 2014, [ZDE](#).

³ Electionguide.org: Republic of Turkey – Election for Grand National Assembly of Turkey, [ZDE](#).

⁴ Europa.eu: Joint statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini and Commissioner Johannes Hahn on the general elections in Turkey, 8. 6. 2015, [ZDE](#).

⁵ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the phone calls of Federica Mogherini with political leaders in Turkey, 12. 6. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

DALŠÍ KOLO JEDNÁNÍ SRBSKO–KOSOVO

Pozadí

V říjnu 2012 převzala EU iniciativu v řízení srbsko-kosovských setkání.⁶ Vztahy Srbska a Kosova mají pro EU význam z několika hledisek. Jedná se o dlouhodobý cíl udržení stability zemí západního Balkánu. Pro obě země je z vnitropolitického hlediska zásadní směřování do EU. Kosovo rovněž představuje zdrojovou zemi výrazného migračního proudu z této oblasti do EU. EU se již v minulosti snažila apelovat na kosovské úřady, aby zahájily kampaň informující o nevhodách a nástrahách nelegálního cestování do unijních zemí.⁷

Aktuálně

V druhé polovině června proběhlo další setkání nejvyšších představitelů obou států (kosovský ministerský předseda Isa Mustafa a srbský ministerský předseda Alexandr Vučić) za účasti vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federici Mogheriniové. Předmětem jednání se stala implementace několika dohod: o energetice, telekomunikacích, vzniku srbských komunit na severu Kosova a řešení situace kolem mostu v Mitrovici.⁸ O situaci kolem zmíněného mostu jednala také pracovní skupina složená z představitelů obou států a za účasti zvláštního zástupce EU v Kosovu Samuela Žbogara, která se zabývala především návrhy na normalizaci situace ve městě.⁹ Program tohoto setkání byl sjednán na jaře letošního roku.¹⁰

Po setkání vysoká představitelka Mogheriniová uvedla, že ve všech oblastech bylo dosaženo pokroku. K podpisu všech dohod dojde v blízké budoucnosti.¹¹ Text dohod byl připraven 30. června.¹²

ZÁVĚRY RADY K VÝVOJI V MAKEDONII

Pozadí

Celospolečenské nepokoje, které vyvolalo zveřejnění údajných rozsáhlých odposlechů nařízených vládnoucí stranou, vyústily v celkovou politickou krizi. Odposlechy měla prý vláda nelegálně sledovat až 20 tisíc osob.¹³

Jednání o možnostech překonání této krize se účastní také komisař pro rozšiřování a politiku sousedství Johannes Hahn. Jednání byla stvrzena dohodou čtyř hlavních politických stran na začátku června. Jednalo se o vládní Vnitřní makedonskou revoluční organizace – Demokratickou stranu makedonské národní jednoty (VMRO-DPMNE) premiéra Nikoly Gruevského, koaliční

⁶ ESVC: EU facilitated dialogue for the normalisation of relations between Belgrade and Pristina, [ZDE](#).

⁷ Balkaninsight.com: EU Commissioner Hails Kosovo For Curbing Illegal Migration, 10. 3. 2015, [ZDE](#).

⁸ Most spojující albánskou a srbskou část města už přes rok blokuje srbská strana, která tak neumožňuje volný průchod.

Rferl.org: Serbs In Kosovo Again Block Mitrovica Bridge, 20. 6. 2014, [ZDE](#).

⁹ ESVC: Statement by the Spokesperson on the work of the working groups in the context of the Belgrade-Pristina dialogue, 17. 6. 2015, [ZDE](#).

¹⁰ ESVC: A new meeting in the framework of the EU-facilitated dialogue between Belgrade and Pristina scheduled for 23 June, 19. 6. 2015, [ZDE](#).

¹¹ ESVC: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini after today's meeting in the framework of the EU-facilitated dialogue, 23. 6. 2015, [ZDE](#).

¹² ESVC: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini following a meeting in the framework of the EU-facilitated dialogue, 30. 6. 2015, [ZDE](#).

¹³ Rferl.org: Macedonia's Main Political Leaders In New Crisis Talks, 19. 6. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Demokratickou unií pro integraci, opoziční sociální demokraty a Demokratickou albánskou stranu.¹⁴ K vlastnímu setkání došlo na konci června. Vládní síly a opozice jednaly o uspořádání předčasných parlamentních voleb. Tato jednání ale dopadla nezdarem.¹⁵

Předchozí podezření na politicky a národnostně motivované střety v centrální oblasti země se ukázalo jako neopodstatněné.

Aktuálně

Jednání představitelů hlavních makedonských stran uvítal komisař pro rozšíření a politiku sousedství Johannes Hahn. Podle něj byla jednání nutná nejen s ohledem na probíhající politickou krizi, ale také v souvislosti s nutností provádět další reformy v zemi.¹⁶

Rada EU pro všeobecné záležitosti k vývoji 23. června uvedla, že politické jednání je základem překonání současné politické krize. Podle ní současná krize ukazuje nedostatky makedonského právního systému – porušování základních práv, soudní nezávislosti, nezávislosti médií, nedostatky v oblasti voleb, korupce, politizace státní správy a prorůstání stranických struktur do struktur státních. To podle Rady vede k neúčinné kontrole. Rada proto vyzvala makedonskou politickou reprezentaci k reformnímu úsilí v těchto oblastech.

Na červenec je naplánováno zasedání Rady stabilizace a přidružení, na kterém by měl být projednáván pokrok ve výše zmíněných oblastech.¹⁷

ČERNÁ HORA: OTEVŘENÍ DALŠÍCH KAPITOL

Pozadí

Podle nedávné zprávy o pokroku západobalkánských zemí je Černá Hora nejvíce připraveným státem pro vstup do EU.¹⁸ Vstupní rozhovory začaly v roce 2012.

Aktuálně

V druhé polovině června proběhlo šesté setkání Rady stabilizace a přidružení mezi EU a Černou Horou.¹⁹ Jednání se za EU účastnil lotyšský ministr zahraničních věcí Edgars Rinevičs a komisař pro rozšiřování a politiku sousedství Johannes Hahn. Za černohorskou stranu se jednání účastnil místopředseda vlády a ministr zahraničí a záležitostí evropské integrace Igor Lukšić. Předmětem jednání se staly dosavadní výsledky jednání. Rada přivítala pokrok v právě projednávaných kapitolách (31 vnější bezpečnost a obrana, 32 finanční kontrola, 23 soudnictví a lidská práva). Rada také uvítala, že Černá Hora uvedla v soulad svou zahraniční politiku a postoje s ohledem na situaci na východní Ukrajině. Zvláště významný je podíl Černé Hory na udržení regionální stability a udržování spolupráce (podepsání hraniční dohody s Bosnou a Hercegovinou). Rada se

¹⁴ Balkaninsight.com: Fresh Macedonia Crisis Talks End in Logjam, 30. 6. 2015, [ZDE](#).

¹⁵ Balkaninsight.com: Macedonia Opposition: Snap Election Deal is Dead, 8. 7. 2015, [ZDE](#).

¹⁶ Evropská komise: Statement on the latest developments in the former Yugoslav Republic of Macedonia, 19. 6. 2015, [ZDE](#).

¹⁷ Rada EU: Council conclusions on the former Yugoslav Republic of Macedonia, 23. 6. 2015, [ZDE](#).

¹⁸ Přehled SZBP březen 2015, [ZDE](#).

¹⁹ Rada EU: Sixth meeting of the Stabilisation and Association Council between the European Union and Montenegro, 22. 6. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

dále dotkla spolupráce se zemí v hospodářské a finanční oblasti a také čerpání prostředků předvstupní finanční pomoci (*Instrument for Pre-accession Assistance*, IPA I a IPA II).²⁰

Na setkání byly také otevřeny další dvě kapitoly předvstupních jednání, a to kapitoly 9 finanční služby a 21 transevropské sítě. V obou kapitolách nejsou očekávány výraznější neshody. Černá Hora rovněž ukázala značnou míru souladu právního systému s *acquis* v kapitole o finančních službách.²¹

Z celkového počtu 35 kapitol bylo zatím otevřeno 20 a 2 byly provizorně uzavřeny. Další setkání stabilizační a asociační rady je naplánováno na druhou polovinu letošního roku.

²⁰ Přehled SZBP září 2014, [ZDE](#).

²¹ Rada EU: Sixth meeting of the Accession Conference with Montenegro at Ministerial level - 2 new chapters opened, 22. 6. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

ESVČ K VÝVOJI NA VÝCHODNÍ UKRAJINĚ, NOVÝ PROGRAM PODPORY

Popis problematiky

Situace na východě Ukrajiny se po podpisu druhé Minské dohody relativně uklidnila. Neklid s občasnými střety zůstal jenom okolo letiště v Doněcku. Rozšíření dalších nepokojů následovalo v dubnu opět kolem Doněcku a u pobřeží Azovského moře.²² Zvláštní monitorovací mise Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) v tomto období usilovala o ukončení ozbrojených střetů na pobřeží Azovského moře.²³

Ze strany povstaleckých regionů došlo v polovině května k návrhu o změně ústavy, která by zaručovala zvláštní status východoukrajinských oblastí. Změna ústavy by znamenala vymezení pravomocí mezi centrální vládou a vedením povstaleckých republik. Souběžně s tím ale probíhá také reforma ústavy pod vedením ukrajinské vlády. Zatímco předchozí znění Minských dohod předpokládalo, že decentralizace bude týkat pouze oblastí kontrolovaných povstalcí, jimi navržené změny obsahují ustanovení o „určitých oblastí se zvláštním statutem“. Nově se tedy otevírá možnost další decentralizace i pro ostatní části Ukrajiny.²⁴ S návrhem na decentralizaci přišla také snaha představitelů povstaleckých regionů zajistit mezinárodní podporu pro komunální volby na východě země. Konání těchto voleb a jejich mezinárodní uznání by napomohlo legitimizovat současné politické představitele obou regionů.²⁵

Po období relativního klidu se v červnu nanovo rozhořely střety vládních sil s vojenskými jednotkami povstalců na východě země. Podle sdělení pozorovatelské mise OBSE docházelo v průběhu druhé poloviny června k bojům v okolí doněckého letiště a města Šyrokyne na pobřeží Azovského moře.²⁶ K ukončení bojů vyzvaly jak jednotlivé státy EU, tak i Rusko.²⁷ Kvůli zhoršení bezpečnostní situace se sešli na konci června ministři zahraničí v tzv. normanském formátu (Rusko, Ukrajina, Francie, Německo) v Paříži. Po jednání německý ministr zahraničí Frank-Walter Steinmeier uvedl, že trvání klidu zbraní je odpovědností aktérů přímo na východě země. Kroky vedoucí ke stabilizaci situace spočívají ve stažení těžkých zbraní a důsledné kontroly ze strany pozorovatelské mise OBSE. Ve střednědobém výhledu by měly na východě země proběhnout komunální volby, zajištění humanitární pomoci a ekonomické obnovy území.²⁸

²² OSCE.org: Spot report by OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine (SMM): Renewed intensive fighting around Donetsk city and Shyrokyne, 12 April 2015, 12. 4. 2015, [ZDE](#).

²³ OSCE.org: OSCE Special Monitoring Mission Chief Monitor expresses dismay at resumption of fighting in eastern Ukrainian, calls for restraint, 12. 4. 2015, [ZDE](#).

²⁴ Jamestown.org: Donetsk, Luhansk Propose Amendments to Ukraine's Constitution, 19. 5. 2015, [ZDE](#).

²⁵ Jamestown.org: Donetsk, Luhansk 'People's Republics' Seek International Legitimization Through Local Elections, 22. 5. 2015, [ZDE](#).

²⁶ OSCE.org: Latest from OSCE Special Monitoring Mission (SMM) to Ukraine based on information received as of 19:30 (Kyiv time), 25 June 2015, 26. 6. 2015, [ZDE](#).

²⁷ Reuters.com: Russia, Germany call for swift end to fighting in east Ukraine: Moscow, 17. 6. 2015, [ZDE](#).

²⁸ Auswaertiges-amt.de: Außenminister Steinmeier zum Ukraine-Treffen im Normandie-Format in Paris, 23. 6. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Stabilizace Ukrajiny představuje pro EU klíčový zájem. Již v minulosti se EU politicky a také ekonomicky a finančně podílela na obnově ukrajinské ekonomiky a státní správy. V dubnu EK spustila program finanční pomoci, která byla určena na 1) administrativní přípravu nutných reforem, 2) podporu občanské společnosti. Poskytnutí finančních prostředků je vázáno na pokrok při přípravě a provádění politických a právních reforem. Vedle finanční podpory se EK soustředila na sestavení reformního plánu a vytvoření podpůrné skupiny k němu.²⁹ Podle komentářů se ekonomická situace v zemi výrazně zhoršuje. Hrubý domácí produkt země v prvních třech měsících letošního roku klesl o 18 % ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. Míra inflace dosáhla hodnoty 61 %, což vyvolalo další snížení domácí poptávky.³⁰

Jednání v institucích EU

ESVČ vydala prohlášení ke střetům v blízkosti Doněcka na začátku června.³¹ V tomto prohlášení uvedla, že zostření bezpečnostní situace zapříčinily přesuny těžkých zbraní v blízkosti kontaktní linie ze strany proruských povstalců. Podle ESVČ se jednalo o nejvážnější porušení klidu zbraní od podepsání druhé dohody z Minsku v zimě letošního roku. ESVČ dále vyzvala k dodržování Minských dohod. Základem dodržování sjednaného příměří jsou kontroly o jeho dodržování ze strany mise OBSE.

V druhé polovině června EK oznámila spuštění podpůrného programu pro obnovu ukrajinské ekonomiky (*EU Support to Ukraine to Re-launch the Economy*, EU SURE).³² V první fázi je do programu vyhrazeno 55 milionů eur, které jsou určeny na přípravu reformních kroků na všech úrovních rozhodování, včetně politiky podpory malých a středních podniků. V rámci podpory podniků vznikne také 15 regionálních podpůrných center, které budou sloužit Evropské bance pro obnovu a rozvoj (EBRD). Jako výsledek letošního summitu Východního partnerství v Rize vznikl také projekt na podporu malých a středních podniků; finanční prostředky by měly být poskytnuty Evropskou investiční bankou (EIB) a EBRD a to až do výše 2 miliard eur pro všechny státy Východního partnerství.

Vysoká představitelka Mogheriniová v druhé polovině června také uvedla, že EU zvýší podporu pozorovatelské misi OBSE na Ukrajině a to ve výši 18 milionů eur. Finanční prostředky mají být použity na pořízení monitorovacích prostředků. Satelitní snímkování zajišťuje Satelitní centrum EU. Provoz mise OBSE je ze dvou třetin financován EU a členskými státy.³³

Dne 19. června Rada EU pro zahraniční věci prodloužila omezující opatření v souvislosti s nelegální anexí Krymu.³⁴ Tato opatření zahrnují zákaz dovozu produktů z Krymu a Sevastopolu do EU, zákaz investic a obchodu s nemovitostmi, zákaz turismu, vývoz určitého zboží a technologií na poloostrov (dopravní, telekomunikační a energetické technologie). Omezující opatření zůstávají v platnosti do 23. června 2016.

Na zasedání Rady EU pro zahraniční věci dne 22. června došlo k prodloužení hospodářských sankcí proti Rusku kvůli jeho podílu na nestabilní situaci na východě Ukrajiny až do konce ledna 2016.³⁵ Rada také zdůraznila, že zrušení sankcí je podmíněno úplnou implementací všech

²⁹ Europa.eu: EU announces new support for Ukraine's transition, 29. 4. 2015, [ZDE](#).

³⁰ Osw.waw.pl: A ship run aground. Deepening problems in the Ukrainian economy, 16. 6. 2015, [ZDE](#).

³¹ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the fighting around Mariyinka in Eastern Ukraine, 4. 6. 2015, [ZDE](#).

³² Europa.eu: Ukraine: EU further supports reform agenda and its economic recovery, 18. 6. 2015, [ZDE](#).

³³ ESVČ: EU increases support for the OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine, 19. 6. 2015, [ZDE](#).

³⁴ Rada EU: Crimea: EU extends restrictions in response to illegal annexation, 19. 6. 2015, [ZDE](#).

³⁵ Rada EU: Russia: EU extends economic sanctions by six months, 22. 6. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

ustanovení Minských dohod, k čemuž by podle původní dohody mělo dojít do konce letošního roku.

UPLATŇOVÁNÍ SANKCÍ PROTI JEMENU

Popis problematiky

Již třetí měsíc sužuje Jemen střet militantních skupin a vládních jednotek. Vedle šíitského hnutí Hútiů byly na vzestupu také militantní buňky napojené na sunnitskou al-Kajdu. Nestabilita státu umožnila vzestup dalších militantních organizací, které sympatizují s organizací Islámský stát (především na východě země).³⁶

Konflikt posiluje také zapojení regionálních aktérů, kteří se snaží přispět k vyřešení celé situace. Jednalo se především o vojenskou intervenci (letecké nálety) pod velením sousední Saúdské Arábie.³⁷

Ihned po vypuknutí konfliktu učinila Rada pro spolupráci v oblasti Perského zálivu (GCC) první kroky k tomu, aby znepřátelené strany zahájily mírová jednání. Vedle Saúdské Arábie se do řešení situace zapojil také Írán, který působil na hnutí Hútiů, aby přistoupilo na mírová jednání.³⁸ Mírová jednání za účasti OSN byla svolána na 28. května do Ženevy. Vláda prezidenta Abd Rabu Mansoura Hadího ale ještě před jejich zahájením uvedla, že se jich nezúčastní, pokud mezinárodní společenství nedonutí hnutí Hútiů, aby složilo zbraně.³⁹ Na začátku června vstoupila v platnost dohoda o dočasném příměří v době Ramadánu. Další kolo mírových rozhovorů začalo 14. června⁴⁰, ale skončilo neúspěchem.⁴¹

Jednání v institucích EU

Rada EU pro zahraniční věci plně přijala rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 2216 (2015) ze 14. dubna⁴² letošního roku, kterou byly zavedeny cílené sankce vůči představitelům Hútiů a blízkým osobám bývalého prezidenta Sáliha kvůli jejich podílu na vzrůstu vlivu a vojenské síly tohoto hnutí.⁴³

Stanovisko ESVČ také uvádí, že EU podporuje mírové rozhovory pod vedením OSN a GCC, které proběhly v polovině června v Ženevě.⁴⁴

³⁶ Criticalthreats.org: 2015 Yemen Crisis Situation Report: May 1, 1. 5. 2015, [ZDE](#).

³⁷ Přehled SZBP duben 2015, [ZDE](#).

³⁸ Criticalthreats.org: 2015 Yemen Crisis Situation Report: May 1, 1. 5. 2015, [ZDE](#).

³⁹ Criticalthreats.org: 2015 Yemen Crisis Situation Report: May 27, 27. 5. 2015, [ZDE](#).

⁴⁰ Criticalthreats.org: 2015 Yemen Crisis Situation Report: June 9, 9. 6. 2015, [ZDE](#).

⁴¹ Reuters.com: Melee erupts at Yemen peace talks, underscoring rifts, 18. 6. 2015, [ZDE](#).

⁴² UN.org: Resolution 2216 (2015), 14. 4. 2015, [ZDE](#).

⁴³ Rada EU: Jemen: EU provádí sankce OSN namířené proti vůdci Hútiů a synovi bývalého prezidenta Sáliha, 8. 6. 2015, [ZDE](#).

⁴⁴ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the possible resumption of UN-led talks on Yemen in Geneva on 14 June, 9. 6. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

SPUŠTĚNÍ NÁMOŘNÍ MISE EU SBOP VE STŘEDOMOŘÍ

Popis problematiky

V návaznosti na uprchlickou krizi ve Středomoří stanovila Evropská rada rámec opatření ke zmírnění jejích následků. Jedním z opatření, která byla v dubnu letošního roku představena, bylo také spuštění vojenské mise EU v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP), která by prováděla záchranu uprchlíků na volném moři a umožňovala by účinnější boj proti pašerákům lidí.

Jednání v institucích EU

Rada EU pro zahraniční věci přijala na svém zasedání dne 22. června rozhodnutí o zahájení námořní operace EUNAVFOR Med, zaměřenou na boj proti převaděčům a obchodníkům s lidmi ve Středomoří. Jejím úkolem je identifikovat, zachycovat a likvidovat plavidla a podpůrné prostředky, jež převaděči či obchodníci s lidmi používají nebo u nichž existuje toto podezření.

EUNAVFOR Med bude prováděna v několika po sobě jdoucích fázích. První fáze je zaměřena na sledování a vyhodnocování sítí převaděčů a obchodníků s lidmi v jižní části středního Středomoří. Rada následně s přihlédnutím k mandátu OSN a se souhlasem dotčených pobřežních států posoudí, kdy by bylo vhodné přejít od této fáze k dalším fázím, které pak budou odpovídajícím způsobem realizovány. Je plánováno, že druhá fáze operace umožní prohledávat a v případě potřeby zajišťovat podezřelá plavidla. Ve třetí fázi by bylo možné plavidla a související prostředky likvidovat a obchodníky s lidmi a převaděče zadržovat.⁴⁵

Jednání o rezoluci Rady bezpečnosti OSN, která by operaci EUNAVFOR Med autorizovala, byla od května pozastavena kvůli obtížím se získáním souhlasu libyjských orgánů. Tato jednání by mohla pokračovat, jakmile bude v zemi ustanovena vláda národní jednoty.⁴⁶

Vojenské prostředky a personál pro operaci poskytují přispívající členské státy, přičemž provozní a mzdové náklady jsou hrazeny na národní úrovni. Společné náklady operace pro potřeby dvouměsíční úvodní fáze a počátečního dvanáctiměsíčního mandátu se odhadují na 11,8 milionu eur.

ZÁVĚRY RADY K LIBANONU⁴⁷

Popis problematiky

Význam Libanonu na Blízkém východě spočívá v relativní stabilitě tohoto státu a soužití tří náboženských skupin. Vzhledem k regionálnímu vývoji loni neproběhly parlamentní volby, což

⁴⁵ Rada EU: Council launches EU naval operation to disrupt human smugglers and traffickers in the Mediterranean, 22. 6. 2015, [ZDE](#).

⁴⁶ Whatsinblue.org: Briefing and Consultations on the Initialing of a Peace Agreement in Libya, 14. 7. 2015, [ZDE](#).

K úspěšnému jednání o vládě národní jednoty by po předchozím nadějném vývoji mohlo dojít v červenci.

Middleeasteye.net: Rival Libya governments 'closer to solution' in Morocco talks: UN envoi, 27. 6. 2015, [ZDE](#).

K pozitivnímu vývoji v zemi se v červnu také vyjádřila vysoká představitelka Mogheriniová. Uvedla, že zneprátené strany by měly společně konat proti rozkladu státu a šíření chaosu na severním pobřeží Afriky. EU vyjadřuje podporu OSN, která zprostředkovává jednání obou stran.

ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini in support of the UN-led talks for Libya, 30. 6. 2015, [ZDE](#).

⁴⁷ Parlamentní institut se podílí na projektu Podpora parlamentnímu rozvoji v Libanonu, financovanému Evropskou komisí.

Viz [img-int.org](#): Support to Parliamentary Development in Lebanon, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

může paradoxně vytvářet další nestabilitu uvnitř libanonské společnosti a její možnou další radikalizaci.

Příslušníci hnutí Hizballáh se zapojují do obrany severní hranice země před nebezpečím Islámského státu. Mezinárodní společenství ale Hizballáh i nadále považuje za hrozbu pro Izrael i pro udržení regionální stability.⁴⁸

Na začátku června letošního roku došlo k dohodě dvou hlavních křesťanských stran (Svobodné patriotické hnutí a Libanonská síla) na návrhu dvou prezidentských kandidátů, o jejichž zvolení rozhodne parlament. Nominovaní kandidáti (Michel Aoun a Samir Geagea) vyvolávají rozporuplné reakce ze strany obou částí muslimské komunity v zemi. Kandidáti, kteří mnohem více spojují společnost, ale nedisponují stranickou podporou. Jako výsledek se tak nedá očekávat zvolení ani jednoho kandidáta. Křesťanská komunita navíc usiluje o změnu ústavy, aby měla možnost kandidáta na prezidenta vybrat v primárních volbách; takto vybraného kandidáta by následně parlament zvolil prezidentem (tzv. polopřímá volba prezidenta).⁴⁹

Jednání v institucích EU

Na jednání Rady EU pro zahraniční věci dne 22. června byly přijaty závěry k Libanonu. Rada zdůraznila potřebu zvolit nového prezidenta co nejdříve, aby byla zajištěna demokratická tradice země. Rada proto apeluje na všechny poslance, aby se aktivně podíleli na zajištění funkčnosti vlády. Rada vyzvala všechny politické strany, aby se i nadále nezapojovaly do regionálních konfliktů (tzv. Baabdská deklarace).⁵⁰ Kvůli bezpečnostní situaci EU a její členské státy zvyšují svou podporu ozbrojeným silám, aby byly schopné zajistit bezpečnost a stabilitu země. Rada se také vyjádřila k otázce syrských uprchlíků, jejichž značná část je v zemi. S ohledem na uzavření libanonských severních a východních hranic Rada uvítala rozhodnutí libanonských orgánů uplatňovat zásadu nenavracení pro osoby, které do země přišly ze Sýrie. Uprchlíci ze Sýrie a také z Palestiny vyžadují mezinárodní pomoc. Přerozdělování humanitární pomoci však nelze provádět bez funkční vlády, a proto by všichni aktéři v zemi měli sledovat cíl její vnitřní stability.

RADA K VOLBÁM V MYANMARU/ BARMĚ

Popis problematiky

Od roku 2012 panovaly v zemi nepokoje mezi buddhisty a muslimy na západě země. Tyto střety ukázaly přetrvávající nestabilitu země, ve které došlo v roce 2010 k předání moci první demokraticky zvolené vládě po dvaceti letech vojenské nadvlády.

Jednání v institucích EU

Rada EU pro zahraniční věci dne 22. června vydala závěry k nadcházejícím volbám v Myanmaru/Barmě.⁵¹ Volby mohou potvrdit stabilitu barmských institucí a udržitelnost demokracie v zemi. EU i nadále sleduje vnitropolitickou situaci v zemi a jednání vlády

⁴⁸ Middleeasteye.net: Jihad versus jihad: Lebanon's shifting role in regional conflict, 15. 6. 2015, [ZDE](#).

⁴⁹ Middleeasteye.net: Can Lebanon's presidential hopefuls end the power vacuum? 4. 6. 2015, [ZDE](#).

⁵⁰ Deklaraci podepsali zástupci všech politických stran za účasti prezidenta Michela Sleimana a rozhodli se principy v deklaraci uvedenými řídit.

Securitycouncilreport.org: Baabda Declaration issued by the National Dialogue Committee on 11 June 2012, [ZDE](#).

⁵¹ Rada EU: Council conclusions on forthcoming elections in Myanmar/Burma, 22. 6. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

s ozbrojenými etnickými skupinami. Všechny strany by měly směřovat k dosažení příměří a národní jednoty. EU zváží možnost vyslání pozorovatelské mise v průběhu voleb. Již teď EU zajišťuje podporu volební komisi, aby volby dosáhly mezinárodních standardů.

ZÁVĚRY RADY KE STŘEDNÍ ASII

Popis problematiky

Region Střední Asie není v současnosti místem výrazného konfliktu. I tak ale stabilita tohoto regionu představuje strategický zájem EU. Jedná se o region, v němž dochází k občasným střetům s militantními islamisty a teroristickými skupinami.

Vztahy s Kazachstánem, Kyrgyzskou republikou, Tádžikistánem, Turkmenistánem a Uzbekistánem upravuje Strategie pro nové partnerství, která byla přijata v roce 2007. Revize strategie vyplývá z nutnosti více stabilizovat daný region a zajistit vyšší míru spolupráce ve všech oblastech.⁵²

Jednání v institucích EU

Rada EU pro zahraniční věci přijala na zasedání dne 22. července Strategii EU pro Střední Asii.⁵³ Rada uvítala spolupráci se všemi zeměmi v této oblasti. Spolupráce by do budoucna měla být více flexibilní a odpovídat požadavkům zúčastněných států. EU zdůrazňuje větší provázání s ostatními projekty EU i členských států. Pro roky 2014 až 2020 jsou pro spolupráci se zeměmi regionu vyčleněny prostředky ve výši 1,8 miliardy eur. V rámci spolupráce s těmito zeměmi EU zdůrazňuje dobré vládnutí. V souvislosti s tím chce EU zapojit do reforem také občanskou společnost, což by mělo zajistit vyšší míru efektivity prováděných reforem.

EU zdůrazňuje obchodní a investiční spolupráci a podporu vstupu středoasijských zemí do Světové obchodní organizace (WTO). Investice a vzájemný obchod by měly respektovat zásady udržitelného rozvoje a efektivního vynaložení prostředků a energie.

Bezpečnostní situace (organizovaný zločin, terorismus, zahraniční bojovníci, konflikt v Afghánistánu) by měla být řešena na základě dialogu mezi jednotlivými zeměmi (i v oblasti environmentální bezpečnosti) za přispění mezinárodního společenství (nedávno došlo ke zřízení regionálního centra OSN pro preventivní diplomacii). Rada také vyzvala EK a ESVČ, aby připravily projekty podporující environmentální bezpečnost. Nedílnou součástí strategie tvoří také propojení vzdělávání, výzkumu a zaměstnanosti. EU se hodlá také více zapojit do budování dopravních koridorů v dané oblasti.

⁵² Boonstra, Jos: Reviewing the EU's Approach to Central Asia[Isn.ethz.ch], 12. 3. 2015, [ZDE](#).

⁵³ Rada EU: Council conclusions on the EU Strategy for Central Asia, 22. 6. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí 2013/354/SZBP o policejní misi Evropské unie pro palestinská území (EUPOL COPPS) – [8974/15](#)

Datum: 4. 6. 2015

Typ dokumentu: Rozhodnutí Rady

Obsah dokumentu: Policejní mise na palestinském území EUPOL COPPS vznikla v roce 2006. Cílem mise je podpora palestinské samosprávy v budování policejních složek a zajištění vnitřní stability a bezpečnosti území.⁵⁴ Novým rozhodnutím se prodlužuje mandát mise až do června 2016. Náklady na provoz mise v období od letošního 1. července do 30. června příštího roku se mají vyšplhat na 9,175 milionu eur.

⁵⁴ Eupolcoppes.eu: Mandate, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz